Лабораторна робота № 2
(4 години)

Тема: Створення віконних програм у Windows.
Мета: Ознайомитися із структурою та етапами створення віконних програм для Windows

Короткі теоретичні відомості

Кожна Windows-програма має два суттєвих компоненти: функцію `WinMain()`, яка ініціалізує вікно, і функцію `WindowProc()`, яка обслуговує повідомлення Windows. Ця структура становить основу всіх програм Windows.

Функція `WinMain()` викликається Windows при запуску кожної програми і здійснює необхідну ініціалізацію і налаштування вікна програми. Вона також містить цикл повідомлень для одержання повідомлень із черги повідомлень програми.

Функція `WindowProc()`, яка інколи має ім'я `WndProc()` або інше, викликається операційною системою кожного разу, коли повідомлення має передаватися вікну вашої програми. Зазвичай кожне вікно програми має свою функцію `WindowProc()`.

У кожній віконній програмі можна виділити чотири суттєвих компоненти:

1. Реєстрація класу вікна.
2. Створення вікна.
3. Цикл повідомлень.
4. Процедура вікна (віконна функція).

Перших три компоненти складають головну функцію `WinMain()` а останній є віконною процедурою `WindowProc()`.

Розглянемо усі компоненти віконної програми.

Функція WinMain

Функція WinMain це точка входу до програми Windows. Вона ініціалізує програму, відображує вікно програми на екрані і запроваджує основний цикл повідомлень.

```
int WINAPI WinMain( HINSTANCE hInstance, HINSTANCE hPrevInstance,
                    LPSTR lpCmdLine, int nCmdShow );
```

hInstance дескриптор примірника. Це 32-розрядне число, що ідентифікує примірник нашої програми в середовищі ОС. Цей номер надає Windows, коли програма запускається на виконання.

hPrevInstance дескриптор попереднього примірника, завжди NULL. Це спадок від 16-розрядної Windows.

lpCmdLine параметри командного рядка (програми Windows все ще можуть бути запущені з командного рядка).

NCmdShow визначає, як вікно відображуватиметься. (мінімізоване, максимізоване або приховане).

Функція WinMain завершується, коли отримує повідомлення *WM_QUIT*.

Реєстрація класу вікна

Перед створенням вікна, слід зареєструвати у Windows його клас. Для цього заповнюють структуру WNDCLASSEX і викликають функцію реєстрації класу вікна RegisterClassEx().

```
typedef struct _WNDCLASSEX {
    UINT    cbSize;                 // розмір структури
    UINT    style;                  // стиль класу
    WNDPROC lpfnWndProc;            // вказівник на віконну функцію
    int     cbClsExtra;             // додаткові байти класу
    int     cbWndExtra;             // додаткові байти примірника вікна
```

```
    HANDLE  hInstance;          // дескриптор примірника
    HICON   hIcon;              // дескриптор іконки
    HCURSOR hCursor;            // дескриптор курсору
    HBRUSH  hbrBackground;      // дескриптор пензля фону
    LPCTSTR lpszMenuName;       // вказівник на ім'я меню
    LPCTSTR lpszClassName;      // вказівник на ім'я класу
    HICON   hIconSm;            // мала іконка вікна
} WNDCLASSEX;
```

Створюємо змінну `WNDCLASSEX wc` і заповнюємо структуру WNDCLASSEX:

```
wc.cbSize         = sizeof(WNDCLASSEX);
wc.style          = CS_HREDRAW | CS_VREDRAW;
wc.lpfnWndProc    = WindowProc;
wc.cbClsExtra     = 0;
wc.cbWndExtra     = 0;
wc.hInstance      = hInstance;
wc.hIcon          = LoadIcon(0, IDI_APPLICATION);
wc.hCursor        = LoadCursor(0, IDC_ARROW);
wc.hbrBackground  = GetStockObject(GRAY_BRUSH);
wc.lpszMenuName   = 0;
wc.lpszClassName  = "MyWindClass";
wc.hIconSm        = NULL;
```

Примітка. Для вибору кольору фону вікна використовують кілька способів.

```
wc.hbrBackground  = (HBRUSH) (COLOR_WINDOW+1);
wc.hbrBackground  = (HBRUSH) GetStockObject(GRAY_BRUSH);
wc.hbrBackground  = CreateSolidBrush(RGB(255,255,220));
```

Є також макрос **GetStockBrush (i)**, описаний в заголовковому файлі windowsx.h.

Функція ***реєстрації класу*** вікна:

```
if(!RegisterClassEx(&wc))
{
  MessageBox(NULL, "Window Registration Failed!", "Error!",
      MB_ICONEXCLAMATION | MB_OK);
  return 0;
};
```

Створення вікна

Для створення вікна використовують функцію **CreateWindow()**, яка повертає дескриптор створеного вікна. Функція використовує дані із структури **WNDCLASSEX** через вказівник на ім'я зареєстрованого класу lpClassName.

```
HWND CreateWindow(
  LPCTSTR lpClassName,      // вказівник на ім'я зареєстрованого класу
  LPCTSTR lpWindowName,     // вказівник на ім'я вікна
  DWORD dwStyle,            // стиль вікна
  int x,                    // горизонтальна та
  int y,                    // вертикальна позиція вікна
  int nWidth,               // ширина вікна
  int nHeight,              // висота вікна
  HWND hWndParent,          // дескриптор батьківського вікна (або власника)
  HMENU hMenu,              // дескриптор меню або ідентифікатор дочірнього вікна
  HANDLE hInstance,         // дескриптор примірника програми
  LPVOID lpParam            // вказівник на дату створення вікна
 );
```

Наприклад:

```
hWnd = CreateWindow(szClassName, “My First Window”, WS_OVERLAPPEDWINDOW,
                    CW_USEDEFAULT, CW_USEDEFAULT, CW_USEDEFAULT,
                    CW_USEDEFAULT, NULL, NULL, hInstance, NULL);
```

Для відображення вікна на екрані комп'ютера слід викликати функцію ShowWindow:

BOOL ShowWindow(hWnd, nCmdShow**);**

Перший параметр функції ідентифікує вікно і є дескриптором, поверненим функцією CreateWindow(), а другий – значення nCmdShow, яке передавалося WinMain() і вказує, як вікно з'являється на екрані. Приклади nCmdShow: SW_HIDE, SW_RESTORE, SW_SHOWNORMAL. Можна просто передати значення, одержане від WinMain.

Після цього слід викликати функцію, яка повинна перемалювати (оновити) клієнтську область вікна:

BOOL UpdateWindow(HWND hWnd**);**

Цикл повідомлень

В кінці головної функції WinMain() створюється цикл повідомлень, призначення якого – діставати повідомлення із черги повідомлень і направляти їх у віконну процедуру для обробки.

Цей цикл зазвичай має вигляд:

```
while(GetMessage(&msg, NULL, 0, 0))          // дістати повідомлення
{
      TranslateMessage(&msg);                // транслювати повідомлення
      DispatchMessage(&msg);                 // відправити повідомлення
}
```

Цикл виконується весь час роботи програми до одержання повідомлення WM_QUIT, після чого цикл припиняється і програма завершує свою роботу.

Віконна функція

Весь код, який визначає поведінку програми, включається у віконну функцію (процедуру обробки повідомлень). Це функція **WindowProc()**, на яку посилається **WinMain()** через структуру **WNDCLASSEX**. Windows звертається до цієї функції кожного разу, коли надходить повідомлення для основного вікна програми.

Функція **WindowProc()**, аналізує потік повідомлень із черги, відбирає повідомлення, на які вона повинна відреагувати, і викликає відповідні функції (ділянки коду), відповідальні за обробку тих чи інших подій (обробники подій).

Заголовок віконної функції:

```
LRESULT CALLBACK WindowProc(
  HWND hwnd,                // дескриптор вікна
  UINT uMsg,                // ідентифікатор повідомлення
  WPARAM wParam,            // перший параметр повідомлення
  LPARAM lParam             // другий параметр повідомлення
 );
```

Структура віконної функції:

```
LRESULT CALLBACK WindowProc(HWND hwnd, UINT msg, WPARAM wParam, LPARAM
lParam)
{
      switch(msg)
      {
      case WM_CLOSE:
            DestroyWindow(hwnd);
            break;
      case WM_DESTROY:
```

```
            PostQuitMessage(0);
            break;
      default:
            return DefWindowProc(hwnd, msg, wParam, lParam);
      }
      return 0;
}
```

Обробка подій у віконній функції

Для обробки подій у віконній функції `WindowProc` використовують оператор **switch**, що являє собою список блоків **case <мітка>**, кожна із яких містить оператори для обробки окремих повідомлень.

Розглянемо приклад обробки повідомлень від миші (WM_MOUSEMOVE, WM_LBUTTONDOWN та ін.), які мають параметри wParam і lParam і містять таку інформацію:

```
fwKeys = wParam;                    // прапорці клавіш
xPos = LOWORD(lParam);              // горизонтальна позиція курсору
yPos = HIWORD(lParam);              // вертикальна позиція курсору
```

Для розшифровки координат миші використовують змінну типу POINTS:

```
POINTS pt;
```

Для виведення тексту в робочу область вікна знадобиться контекст графічного пристрою типу HDC:

```
HDC hDC;
```

Обробник повідомлення миші може мати вигляд:

```
case WM_LBUTTONDOWN:
     pt.x = LOWORD(lParam);                    // визначення координат миші
     pt.y = HIWORD(lParam);                    // та підготовка текстового рядка
     wsprintf(str, "Coordinates are: X=%i and Y=%i", pt.x, pt.y);

     hDC = GetDC(hWnd);                        // контекст пристрою
     TextOut(hDC, 10, 20, str, strlen(str));   // виведення тексту
     ReleaseDC(hWnd, hDC);                     // звільнення контексту
     break;
```

Інший варіант передбачає обробку двох повідомлень WM_LBUTTONDOWN та WM_PAINT. Обробник першого з них визначає координати миші, готує текстовий рядок для виведення і оголошує робочу область вікна недійсною (`InvalidateRect()`). При цьому автоматично формується повідомлення WM_PAINT, яке надходить до віконної функції і там оброблюється окремим обробником:

```
case WM_LBUTTONDOWN:
     pt.x = LOWORD(lParam);
     pt.y = HIWORD(lParam);
     wsprintf(str, "Coordinates are: X=%i and Y=%i", pt.x, pt.y);
     InvalidateRect(hWnd, NULL, TRUE);
     break;

case WM_PAINT:
     hDC = BeginPaint(hWnd, &Ps);
     TextOut(hDC, 20, 20, str, strlen(str));
     EndPaint(hWnd, &Ps);
     break;
```

Завдання для виконання роботи

1. Створити віконну програму для Windows.
2. Замінити іконку програми на одну із наступних: , , , .
3. Замінити курсор вікна на , , , або інший.
4. Змінити колір фону робочої області на , , або інший (кольори фону COLOR_APPWORKSPACE, COLOR_BTNSHADOW, COLOR_BTNHIGHLIGHT та ін.).
5. Змінити спосіб відображення вікна на екрані (nCmdShow = SW_SHOWNORMAL, SW_MINIMIZE, SW_MAXIMIZE, SW_SHOWNA, SW_HIDE та ін.).
6. Доповнити віконну функцію програми новими обробниками повідомлень.
   a. обробити натискання лівої кнопки миші і вивести в робочій області повідомлення про координати миші.
   b. обробити натискання правої кнопки миші і вивести діалогове вікно із текстовим повідомленням про цю подію.

Завдання для самостійної роботи

1. Ознайомитися із системними повідомленнями, які надходять від миші та клавіатури.